

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

11.02.2021

м. Полтава

№ 100

Про Концепцію розвитку
пасажирського автомобільного
транспорту Полтавської області
до 2027 року

Відповідно до статей 6, 20 Закону України „Про місцеві державні адміністрації”, статей 7, 14 Закону України „Про автомобільний транспорт”:

1. Затвердити Концепцію розвитку пасажирського автомобільного транспорту Полтавської області до 2027 року (далі – Концепція), що додається.

2. Управлінню інфраструктури та цифрової трансформації облдержадміністрації, райдержадміністраціям та рекомендувати територіальним громадам забезпечити виконання напрямів розвитку пасажирських перевезень автомобільним транспортом, визначених Концепцією.

3. Управлінню інфраструктури та цифрової трансформації облдержадміністрації (Марчишинець С.М.) інформувати облдержадміністрацію про стан виконання напрямів Концепції щорічно до 01 лютого.

4. Контроль за виконанням розпорядження покласти на першого заступника голови облдержадміністрації Луніна Д.С.

Голова

О.СИНЕГУБОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови
Полтавської обласної
державної адміністрації
II.02.2021 № 100

КОНЦЕПЦІЯ

розвитку пасажирського автомобільного транспорту
Полтавської області до 2027 року

1. Аналіз стану пасажирських перевезень автомобільним транспортом в області

Пасажирський автомобільний транспорт є однією з головних складових інфраструктури області, що забезпечує збалансований розвиток її економіки, життєдіяльності суспільства, задовольняє потреби населення у пасажирських перевезеннях.

За даними Головного управління статистики у Полтавській області автомобільний транспорт забезпечує понад 20% вантажних і 40% пасажирських перевезень від загального обсягу перевезень усіма видами транспорту області.

У 2020 році послугами пасажирського автомобільного транспорту скористалися 31,8 млн пасажирів, що на 41,9% менше, ніж за відповідний період 2019 року.

Маршрутна мережа області сформована. Автобуси перевізників усіх форм власності виконують рейси на 560 внутрішньообласних автобусних маршрутах, у тому числі на 186 міжміських та 374 приміських.

На сьогодні пасажирські перевезення на приміських та міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування забезпечують 140 автомобільних перевізників. Щоденно на маршрутах працюють понад 500 транспортних засобів (далі – ТЗ).

Відповідно до проведеного аналізу рухомого складу, що обслуговує внутрішньообласні автобусні маршрути, середній вік ТЗ становить 14 років.

Згідно з передбаченими договорами про організацію перевезень пасажирів автомобільним транспортом загальна кількість ТЗ, що обслуговують внутрішньообласні маршрути, становить 550 одиниць, з них майже половина має термін експлуатації 10-14 років. В області працюють 23 автостанції, у тому числі відкрита у 2018 році у місті Полтаві автостанція „Полтава АС – 4”.

У 2019 році проведено 2 конкурси з перевезення пасажирів на внутрішньообласних автобусних маршрутах. За результатами конкурсів відповідно до розпоряджень голови облдержадміністрації з автомобільними перевізниками – переможцями конкурсу облдержадміністрацією укладено 47 договорів про організацію перевезень пасажирів автомобільним транспортом на внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування.

У межах реформування галузі пасажирських перевезень у 2018 році відбулися суттєві зміни в чинному законодавстві України. Зокрема внесено зміни до Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 р. № 1081, та Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. № 176. Зазначені зміни стосуються передачі повноважень проведення конкурсів із перевезення пасажирів на внутрішньорайонних автобусних маршрутах райдержадміністраціям. Також отримали право відкривати нові автобусні маршрути та проводити конкурси з перевезень об'єднані територіальні громади.

У зв'язку з цим у 2019-2020 роках продовжувалася робота щодо надання методичного супроводу, матеріалів, консультацій райдержадміністраціям у частині підготовки нормативних документів щодо проведення конкурсів на внутрішньорайонних автобусних маршрутах (розпоряджень, наказів тощо).

Станом на 01.01.2021 п'ять районів області проводять конкурси з визначення перевізників на приміських внутрішньорайонних автобусних маршрутах: Полтавський, Гадяцький, Миргородський, Кременчуцький та Лохвицький.

Проведено роботу щодо оптимізації маршрутної мережі області, яка спрямована на інтегрування нових маршрутів, запропонованих територіальними громадами, зокрема:

у Шишацькому районі відкрито 6 приміських автобусних маршрутів, які обслуговує комунальне підприємство „Техкомунбуд”;

у Решетилівському районі запроваджено кільцевий маршрут, який забезпечує перевезення пасажирів Решетилівської міської громади;

у Чутівському районі створено комунальне підприємство „Мегасервіс-Чутове”, яке обслуговує 8 приміських автобусних маршрутів;

в Оржицькому районі комунальне підприємство „Оржиця-водоканал” забезпечує перевезення пасажирів на 4 приміських автобусних маршрутах.

Глобинська, Коломацька у Полтавському районі, Комишнянська у Миргородському районі територіальні громади придбали автобуси, а комунальні підприємства, які знаходяться на території цих громад, отримали ліцензії на перевезення пасажирів та самостійно забезпечують перевезення мешканців громад, у тому числі пільгових категорій.

З метою ефективного розвитку електронного урядування та підвищення рівня прозорості та відкритості управлінської діяльності у 2019 році було створено офіційний вебсайт Управління інфраструктури та цифрової трансформації облдержадміністрації (далі – Управління). Виконуючи функцію відкритого довідково-інформаційного інтернет-ресурсу, сайт надає можливість кожному громадянину вільно отримувати доступ до публічної інформації, слідкувати за діяльністю та виконанням покладених на Управління повноважень.

Крім того, на цьому ж сайті розміщена інтерактивна мапа мережі внутрішньообласних та міжобласних автобусних маршрутів загального користування, яка дозволяє отримати інформацію про зареєстровані маршрути, автомобільних перевізників та транспортні засоби, що їх обслуговують.

На виконання доручень, даних на нараді щодо узгодження та координації спільних дій, спрямованих на боротьбу з нелегальними перевезеннями автомобільним транспортом (протокол від 20.12.2018), та Плану заходів щодо боротьби з нелегальними перевезеннями, затвердженого Міністром інфраструктури України 20.12.2018, розпорядженням голови облдержадміністрації від 27.02.2019 № 132 „Про обласну робочу групу з питань функціонування ринку пасажирських автомобільних перевезень в Полтавській області” (зі змінами) утворено обласну робочу групу та затверджено її склад.

Відповідно до затверджених графіків спільно з представниками Слобожанського міжрегіонального управління Укртрансбезпеки у Полтавській області, Управлінням патрульної поліції у Полтавській області здійснюються перевірки щодо дотримання транспортного законодавства під час перевезень пасажирів. У 2020 році Слобожанським міжрегіональним управлінням Укртрансбезпеки у Полтавській області перевірено 4716 транспортних засобів, на порушників складено 1316 актів. Також складено 48 протоколів за порушення провадження господарської діяльності без державної реєстрації як суб'єкта господарювання, відсутність ліцензії на перевезення пасажирів, внаслідок чого винесено 236 постанов про застосування адміністративно-господарських штрафів на загальну суму 256,8 тис. грн. Стягнуто до державного бюджету 249 тис. грн.

2. Стан перевезення пільгових категорій громадян та тарифна політика

Відповідно до Закону України „Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії” забезпечення пільгового проїзду на автомобільному транспорті є однією із соціальних гарантій держави.

Станом на 01.11.2020 в області на обліку перебувають 391,6 тис. осіб окремих категорій громадян, які мають право на пільговий проїзд на міських, приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, що становить 28,4% від загальної чисельності населення області.

Однією із проблем пасажирських перевезень є відшкодування збитків за безкоштовне перевезення пільгових категорій громадян.

Із 2016 року в Державному бюджеті України відповідні видатки у вигляді субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам не передбачені.

Чинним законодавством України передбачено здійснення видатків на компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян з усіх місцевих бюджетів та надання пільг із проїзду усіма видами міського, приміського та міжміського транспорту в готівковій формі.

Таким чином, на даний час пільгове перевезення на приміських автобусних маршрутах забезпечується за рахунок коштів територіальних громад (сільських, селищних, міських).

Більшістю райдержадміністрацій затверджено програми відшкодування за пільгове перевезення пасажирів автомобільним транспортом на приміських внутрішньорайонних автобусних маршрутах. За січень-жовтень 2020 року за перевезення пільгових категорій громадян на приміських внутрішньорайонних маршрутах, райдержадміністраціями компенсовано близько 5 млн грн. Поступово до процесу відшкодування збитків за безкоштовне перевезення пільгових категорій громадян долучаються територіальні громади.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 197 затверджено Порядок надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду всіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах за рахунок місцевих бюджетів, який передбачає призначення щомісячної готівкової виплати особам, які мають право на пільги.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 11.07.2019 № 487 „Про внесення зміни до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 25 лютого 2019 року № 117” встановлено розмір готівкової щомісячної виплати з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських (крім залізничного та річкового транспорту) та міжміських маршрутах у сумі 105 грн. На даний час жодний із органів виконавчої влади або місцевого самоврядування не прийняв рішення щодо фінансового забезпечення вказаного розпорядження голови облдержадміністрації.

На рівні області з метою недопущення зниження рівня соціального захисту окремих категорій громадян з 2016 року впроваджено Порядок виплати компенсації за проїзд автомобільним транспортом пільгових категорій громадян на міжміських та міжобласних автобусних маршрутах загального користування (протяжність яких перевищує 50 км) (далі – Порядок).

Зазначеним Порядком визначені певні пільгові категорії громадян (мешканці області), які мають право на одержання компенсації за проїзд автомобільним транспортом на міжміських та міжобласних автобусних маршрутах за рахунок коштів обласного бюджету.

За 2020 рік проведено 6 тис. виплат компенсації пільговим категоріям населення за проїзд автомобільним транспортом на міжміських та міжобласних автобусних маршрутах на суму 1,8 млн грн.

Водночас у касах автостанцій за 2020 рік пільговим категоріям населення продано 56,9 тис. квитків на суму 2,7 млн грн, тобто зазначені пасажирські перевезення здійснені за рахунок власних коштів автомобільних перевізників.

Постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 240 „Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 р. № 1548” виключено абзац 34 пункту 12 постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 р. № 1548 „Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)”, отже, обласні державні адміністрації були

позбавлені права регулювати (встановлювати) тариф на перевезення пасажирів і багажу автобусами, які працюють у звичайному режимі руху, в приміському та міжміському внутрішньообласному сполученні.

Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 17.11.2009 № 1175 затверджено Методику розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту (далі – Методика), яка визначає механізм формування тарифів на послуги з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування. Водночас Методика є обов'язковою для застосування під час встановлення регульованого тарифу органами виконавчої влади та місцевого самоврядування на послуги пасажирського автомобільного транспорту і носить рекомендаційний характер під час формування вільних тарифів на ці послуги.

3. Мета та цілі створення Концепції

З метою забезпечення розвитку пасажирського автомобільного транспорту області, вдосконалення чинної системи організації перевезень, покращення якості перевезень виникає необхідність у розробці Концепції розвитку пасажирського автомобільного транспорту Полтавської області до 2027 року (далі – Концепція).

Концепція є стратегічним документом, який на основі аналізу стану пасажирських перевезень визначає проблемні питання та шляхи їх вирішення, основні засади, напрями та цілі подальшого розвитку пасажирського автомобільного транспорту в Полтавській області.

Концепція спрямована на вдосконалення місцевої транспортної політики, яка необхідна для доповнення і коригування дії ринкових механізмів з метою забезпечення ефективного формування ринку послуг пасажирських перевезень, що відповідає суспільним інтересам.

Цілі Концепції:

1. Здійснення детального аналізу стану пасажирських перевезень автомобільним транспортом в області.
2. Оптимізація маршрутної мережі області.
3. Створення інформаційно-цифрової інфраструктури у сфері надання послуг перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування.
4. Формування аналітичної інформації щодо реального пасажиропотоку, що ґрунтується на аналізі даних мобільних операторів.
5. Удосконалення та покращення якості пасажирських перевезень автомобільним транспортом. Створення безпечних та комфортних умов для перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування.
6. Формування перспектив та стратегії розвитку пасажирського автомобільного транспорту області.

4. Проблемні питання, що стримують розвиток пасажирського автомобільного транспорту області

Основними проблемними питаннями, що стримують розвиток галузі пасажирських перевезень автомобільним транспортом, є:

відсутність єдиного механізму компенсації витрат автомобільним перевізникам за перевезення пільгових категорій населення;

недосконалість тарифної політики в галузі пасажирських перевезень;

невідповідність існуючої маршрутної мережі пасажирського автомобільного транспорту вимогам нового адміністративно-територіального устрою;

низький рівень пасажиропотоку на окремих автобусних маршрутах;

збитковість приміських пасажирських перевезень;

закриття автостанцій;

низький рівень оновлення рухомого складу;

низький рівень доступності ТЗ для осіб з інвалідністю;

відсутність ефективної прозорої системи оплати проїзду пасажирами;

наявність недобросовісної конкуренції (нелегальні перевезення);

нестача та низький рівень кваліфікації водіїв автобусів;

недостатня мотивація перевізників щодо інвестування для здійснення заходів з підвищення рівня якості та комфортності перевезень на автобусних маршрутах загального користування;

відсутність сучасних засобів контролю за роботою пасажирського автомобільного транспорту.

Крім цього, на організацію перевезень пасажирів автомобільним транспортом в області впливає експлуатаційний стан доріг загального користування місцевого значення, через неналежну якість яких перевізники відмовляються обслуговувати окремі автобусні маршрути.

Негативний вплив на функціонування автомобільного транспорту спричинила пандемія коронавірусної хвороби COVID-19, що супроводжується карантинними обмеженнями роботи транспорту та зниженням пасажиропотоку.

5. Основні напрями розвитку пасажирських перевезень автомобільним транспортом

Враховуючи проблемні питання, що стримують розвиток пасажирського автомобільного транспорту області, можна визначити основні напрями розвитку пасажирських перевезень:

1. Оптимізація маршрутної мережі області з інтегруванням нових маршрутів, запропонованих новоствореними районами та територіальними громадами:

обстеження пасажиропотоку на основі аналізу даних мобільних операторів;

оптимізація маршрутів відповідно до соціальних потреб шляхом внесення змін до схем або розкладів руху;

відкриття нових маршрутів з урахуванням потреб мешканців громад;
попередження виникнення ризику процесу дублювання маршрутів, що може негативно вплинути на їх рентабельність.

2. Впровадження нових технологій та інтелектуальних транспортних систем для поліпшення якості надання транспортних послуг:

запровадження обласної системи GPS-моніторингу пасажирського автомобільного транспорту на внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування;

запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду (електронний квиток).

3. Удосконалення механізму компенсації за перевезення пільгових категорій населення та тарифної політики в галузі пасажирських перевезень:

забезпечення сільськими, селищними та міськими територіальними громадами компенсаційних виплат перевізникам за пільговий проїзд автомобільним транспортом;

монетизація пільг на проїзд автомобільним транспортом загального користування;

ініціювання внесення змін до законодавства в частині необхідності обов'язкового дотримання Методики розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту автомобільними перевізниками, передбачення умовами договору відповідальності за її порушення.

4. Поступове оновлення рухомого складу для пасажирських перевезень, а саме:

нарощення кількості автобусів великої та середньої місткості;

обладнання для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

підвищення рівня екологічності ТЗ;

розвиток комунального пасажирського автомобільного транспорту, здатного задовольнити потреби мешканців громад.

Реалізація цього напрямку потребує державної підтримки шляхом надання доступних кредитів на умовах співфінансування для оновлення рухомого складу.

5. Контроль якості пасажирських перевезень автомобільним транспортом на території області:

проведення перевірок дотримання перевізниками вимог чинного законодавства в галузі транспорту та умов договорів про організацію перевезень пасажирів автомобільним транспортом, у тому числі шляхом автоматизованої системи диспетчерського управління, обліку та контролю;

протидія нелегальним перевезенням, що здійснюються під виглядом нерегулярних та регулярних спеціальних перевезень, шляхом здійснення рейдових перевірок у складі обласної робочої групи з питань функціонування ринку пасажирських автомобільних перевезень в Полтавській області;

автоматизоване ведення контролю за допомогою інтелектуальних транспортних систем (GPS-моніторинг, електронний квиток).

6. Перспективи розвитку пасажирських перевезень автомобільним транспортом у результаті формування нового адміністративно-територіального устрою області

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 721-р „Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Полтавської області” та постанови Верховної Ради України від 17 липня 2020 р. № 807-IX „Про утворення та ліквідацію районів” сформовано новий адміністративно-територіальний устрій Полтавської області, яким передбачено утворення 60 територіальних громад у межах 4 районів: Полтавський, Миргородський, Кременчуцький, Лубенський.

У результаті змін адміністративно-територіального устрою гостро постає питання забезпечення функціонування дорожньо-транспортної інфраструктури.

Внаслідок укрупнення районів області докорінно зміниться внутрішньообласна транспортна мережа пасажирських перевезень. Перш за все оптимізації буде потребувати залізничний та автомобільний транспорт загального користування. Сформованість мережі залізничного транспорту виключає процес оперативної адаптації до вимог нового адміністративно-територіального устрою, тому основної уваги потребуватиме оптимізація внутрішньообласної мережі автомобільного транспорту загального користування.

Водночас під системні зміни підпадає сам процес організації перевезень автомобільним транспортом та питання забезпечення пільгового перевезення, у тому числі відшкодування збитків за безкоштовне перевезення пільгових категорій громадян. Відповідальними за ці процеси мають стати місцеві органи виконавчої влади відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

Проблемні питання, що можуть виникнути в результаті укрупнення районів:

- відсутність автомобільних перевізників, які б виявили бажання обслуговувати певний маршрут;

- відмова перевізників обслуговувати маршрути у зв'язку із незадовільним станом дорожнього покриття;

- низький рівень пасажиропотоку на приміських автобусних маршрутах;

- збитковість приміських маршрутів;

- відсутність автостанцій;

- відсутність компенсації витрат автомобільним перевізникам за перевезення пільгових категорій населення;

складний та тривалий процес передачі повноважень з організації пасажирських перевезень автомобільним транспортом новоствореним адміністративно-територіальним одиницям тощо.

Таким чином, питання перспектив розвитку пасажирського автомобільного транспорту концептуально враховує особливості змін адміністративно-територіального устрою.

7. Запровадження обласної системи GPS-моніторингу пасажирського автомобільного транспорту на внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування

GPS-моніторинг транспорту – комплекс заходів, обладнання та програмного забезпечення для визначення місця розташування ТЗ, встановлення маршруту їх руху, доставка зібраної інформації користувачам різними каналами зв'язку та формування відповідних звітів за певні проміжки часу.

Обласна система GPS-моніторингу пасажирського автомобільного транспорту на внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування (система GPS-моніторингу) – єдиний програмний комплекс, який централізовано збирає і обробляє дані GPS-моніторингу всіх ТЗ автомобільних перевізників, які надають послуги на підставі укладених договорів про організацію перевезень пасажирів автомобільним транспортом на приміських та міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування.

Система базуватиметься на використанні пристроїв прийому-передачі даних глобальної системи позиціонування (GPS-трекерів), які передаватимуть отриману інформацію до єдиного програмного комплексу системи GPS-моніторингу для збору, аналітики та формування звітності.

Система GPS-моніторингу виконуватиме такі функції і завдання:

1. Автоматизоване ведення контролю за об'єктами моніторингу в режимі реального часу, з прив'язкою до контрольних зон, за розташуванням ТЗ на поточний момент часу з можливістю відображення стану об'єкта, адреси, швидкості та напрямку руху, з можливістю визначення інтервалу передачі даних на сервер.

2. Створення та введення в систему: маршрутів, контрольних зон, планових показників кількості рейсів та графіків їх виконання.

3. Відображення історії пройденого шляху (треку) одного або декількох ТЗ різними кольорами за обраний проміжок часу, із зазначенням місць зупинок, адреси, швидкості у конкретній точці.

4. Онлайн-контроль за дотриманням графіка руху ТЗ з відображенням відхилень від графіків руху ТЗ з цифровим та кольоровим позначенням.

5. Наявність інтерфейсу (API) для інтегрування та обміну інформацією з обліковими системами.

6. Формування звітів план/факт виконання рейсів та графіків з можливістю використання фільтрів за маршрутами, перевізниками, ТЗ.

7. Створення звіту для контролю дотримання інтервалів відправлення ТЗ з кінцевих зупинок.

8. Відображення інформації про стан руху ТЗ маршрутами та прогноз прибуття ТЗ на обрану зупинку за допомогою веб-додатку та додатку для мобільних пристроїв на системах Android та IOS.

9. Формування звітів проходження транспортних засобів через окрему зупинку з відображенням часу прибуття та часу відправлення.

10. Можливість вносити допустимі значення часу відхилення, окремо на випередження та відставання від графіка руху.

11. Можливість налаштування звітів щодо зупинок за допомогою вибору конкретного маршруту та зупинки на вибраному маршруті.

Очікувані результати від запровадження обласної системи GPS-моніторингу:

1. Підвищення контролю за виконанням перевізниками умов договорів про організацію перевезень пасажирів автомобільним транспортом.

2. Здійснення безперервного онлайн-контролю за дотриманням схем та розкладів руху.

3. Підвищення рівня безпеки перевезення пасажирів.

4. Отримання об'єктивних статистичних даних для контролю, ефективного планування та звітності.

5. Можливість інтеграції онлайн-додатків для відстеження руху пасажирського автомобільного транспорту.

6. Покращення якості надання послуг перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування.

7. Створення дашбордів для прийняття управлінських рішень на основі аналітичних даних системи GPS-моніторингу.

Отже, система GPS-моніторингу дозволить Організатору пасажирських перевезень забезпечити постійний контроль в режимі реального часу за рухом пасажирського транспорту на внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування, що, у свою чергу, сприятиме ефективному управлінню та покращенню якості пасажирських перевезень в області.

8. Запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду (електронний квиток)

Система оплати проїзду в пасажирському транспорті, що існує нині, морально застаріла і має низку недоліків, у першу чергу – неможливість точного обліку транспортних послуг, що надаються, у тому числі пільговим категоріям громадян, та реального пасажиропотоку.

Як інструмент управління процесом перевезення пасажирів, який створює передумови для ефективного вирішення проблеми функціонування системи транспортних пільг, пропонується запровадження в області автоматизованої системи обліку оплати проїзду.

Автоматизована система обліку оплати проїзду (далі – АСООП) – програмно-технічний комплекс, призначений для здійснення обліку наданих транспортних послуг за допомогою електронного квитка.

Електронний квиток – проїзний документ встановленої форми, який після реєстрації в автоматизованій системі обліку оплати проїзду дає право пасажирові на одержання транспортних послуг.

Валідатор – пристрій для зчитування інформації з картки чи іншого носія, для списання, фіксації та реєстрації поїздки (ручний і стаціонарний термінали).

Планується, що в АСООП мають використовуватися і враховуватися як готівкова, так і безготівкова форми оплати проїзду. Для безготівкової форми повинні бути доступні різні способи оплати: безконтактні смарт-картки (NFC), мобільні додатки для оплати проїзду, онлайн оплата з отриманням верифікованого одноразового квитка (QR-код) тощо.

Система передбачатиме дворівневу архітектуру, що забезпечуватиме швидке впровадження, а також просту і недорогу експлуатацію. Дані між транспортними стаціонарними валідаторами і центральним сервером повинні передаватися в зашифрованому вигляді каналом GPRS-зв'язку за допомогою бортового комп'ютера, розміщеного разом зі стаціонарними валідаторами у транспортному засобі.

АСООП має бути набором програмних засобів та апаратного устаткування, які функціонують у складі комплексу і об'єднані загальними інформаційними потоками. Система має містити модулі для отримання і зберігання інформації про продані/видані квитки, електронні квитки, а також модулі взаємодії із зовнішніми системами (придбання квитків, інформаційними системами управляючих організацій, транспортних компаній) і т. п.

Для фіксації оплати проїзду на приміських та міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування доцільним є використання лише стаціонарних валідаторів, які мають знаходитися в салонах транспортних засобів.

Отримання (придбання) електронного квитка здійснюватиметься через операторів та інших суб'єктів господарювання. Продовження і поповнення придбаних раніше засобів оплати проводиться як у пунктах продажу, так і через пристрої самообслуговування: банківські термінали і термінали оплати, які можуть працювати з безконтактними картами, за допомогою Інтернету.

Розробка і впровадження комплексу технічних і технологічних засобів з безготівкової оплати проїзду на приміських та міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування надасть можливість:

- максимально підвищити прозорість та точність обліку фактично наданих послуг з перевезення пасажирів, у тому числі пільгових категорій;

- отримати повну, достовірну та деталізовану інформацію про обсяги перевезень пасажирів для проведення аналізу та планування пасажирських перевезень;

- отримати детальні статистичні дані про пасажиропотоки для оптимізації маршрутної мережі та формування розкладів та схем руху;

- виключити можливість використання недійсних або фальшивих проїзних документів;

- максимально зменшити використання готівки під час оплати проїзду в транспорті;

автомобільним перевізникам контролювати та обліковувати реальні обсяги доходів;

обліковувати реальну кількість перевезених пільговиків для забезпечення відшкодування перевізникам витрат на перевезення пільгових категорій громадян;

формуванню більш досконалу систему тарифів;

використовувати єдиний вид проїзного квитка, що буде зручним для пасажирів.

9. Очікувані результати та показники ефективності

Реалізація визначених Концепцією напрямів і заходів розвитку пасажирських перевезень автомобільним транспортом в цілому дозволить забезпечити:

1. Покращення якості пасажирських перевезень та створення безпечних і комфортних умов для проїзду пасажирів автомобільним транспортом загального користування в області.

2. Створення конкурентного середовища на ринку пасажирських перевезень автомобільним транспортом.

3. Дотримання прав автомобільних перевізників та пасажирів, у тому числі пільгових категорій.

4. Цифровізацію сфери пасажирських перевезень автомобільним транспортом.

5. Посилення ролі новостворених адміністративно-територіальних одиниць в організації функціонування пасажирського автомобільного транспорту.

Тимчасово виконувач обов'язків
начальника Управління
інфраструктури та цифрової
трансформації облдержадміністрації

С.МАРЧИШИНЕЦЬ